

Політичний діяч Карл IV Люксербург

Робота учениці 7-Г класу Забродської
Дарини

КАРЛ IV ЛЮКСЕРБУРГ

- **Карл IV Люксембург** — імператор Священної Римської імперії з 1346; король Чехії з 26 серпня 1346 (під ім'ям Карел I, коронація відбулась 2 вересня 1347).
- Карл був старшим сином і спадкоємцем короля Яна Люксембурзького і принцеси Елішки, дочки короля Вацлава II з династії Пржемысловичів. Він є найвидатнішим чеським королем та одним із найвизначніших імператорів. Свою освіту Карл здобув у Франції, вільно розмовляв п'ятьма мовами, мав надзвичайні здібності у політиці, дипломатії, управлінні та військовій справі.
- Карл був першим чеським королем, коронованим у Празі чеським архієпископом. Це відбулося у 1347 році, хоча де-факто він став королем роком раніше. Заснувавши Нове Місто, перетворив Прагу на найбільше місто Центральної Європи. 1348 року Карл заснував Празький університет, розпочав будівництво нового кам'яного мосту через Влтаву, а також збудував замок Карлштейн, готичну перлину на південь від Праги. Його міжнародна політика зміцнила незалежність Чеського королівства та розширила його кордони. У той же час спроба короля створити громадянське законодавство (*Maiestas Carolina*) була відкинута чеською аристократією. За результатами загального громадського опитування Карла IV було визнано найвеличнішим чехом в історії.
- Справжня заслуга Карла IV перед імперією — заснування союзів земського миру.
- Два рази здійснював походи в Італію: в 1354 році, щоб коронуватися в Мілані королем та в Римі імператором (1355), вдруге — в інтересах папи, для війни з міланськими Вісconti. Але про розвиток свого родового володіння, Чехії, піклувався більше, ніж про імперію.
- Дав багато пільг дворянству в містах. Заохочував розвиток гірництва та землеробства, зробив Влтаву до Ельби судноплавною, побудував у Празі «нове місто» (Празький град), Градчани та знаменитий празький Карлів міст, заснував там архієпископство й у 1348 році перший в імперії університет (за зразком паризького), привернув до Праги велику кількість художників та ремісників.

ОБРАННЯ КОРОЛЕМ

- Ще за життя імператора Людвіга Баварського, Карл, за допомогою папи Климента VI, домігся обрання п'ятьма курфюрстами німецьким королем. При цьому він пішов на підписання обмежувальних умов, у виконанні яких примушений був принести клятву папі в Авіньйоні. Тим не менше, після смерті імператора (1347) Карлу не вдалося відразу зійти на імперський трон. За почином Віттельсбахів королем було обрано Едуарда III Англійського, коли ж той відмовився — маркграфа мейсенського Фрідріха II Суворого, потім графа Гюнтера фон Шварцбурга, який незабаром важко захворів, погодився відректися за гроші й помер.
- Золота булла (1356)
- 25 липня 1349 Карл IV повторно коронувався в Аахені. З Віттельсбахами Карл IV примирився одруженням з Анною, дочкою курфюрста пфальцського, і обіцянкою прощовхування їх у Браденбурзі де він сам, тим часом, протегував Лже-Вальдемару.
- Карл IV пішов на великі поступки князям. В Золотій буллі 1356 курфюрсти отримали майже суверенні права у своїх князівствах. Впорядкування обрання на престол усунуло втручання папи при виборах, що викликало розлад з авіньйонським двором. Конфлікт з папою було залагоджено даруванням десятини та виданням так званої каролінзької булли для захисту пільг духовенства.
- Значною заслугою Карла IV стало заснування спілок земського світу.

ПАМ'ЯТНИК НА ЧЕСТЬ КАРЛА IV

Походи до Італії

- Два рази Карл IV здійснював походи в Італію: в 1354 році, щоб коронуватися в Мілані королем і в Римі імператором (1355), вдруге — в інтересах папи, для війни з міланськими Вісконті. Але про розвиток свого спадкового володіння, Чехії, Карл дбав більше, ніж про імперію.
- Побудований Карлом замок Карлштейн.
- Бюст Карла IV в соборі Св. Віта, 1370
- Посланий Карлом як полонений в Авіньйон, Кола ді Рієнцо примирився з Іннокентієм VI, і повернувся до Італії восени 1353 року як представник понтифіка, щоб співпрацювати з іспанським кардиналом, але зміг лише набутти ганебну смерть на сходах Капітолія. Гіббон писав про це: «Капітолій стояв тепер на крові Рієнцо, коли Карл IV спустився з Альп, щоб коронуватися короною Італії та Імперії». Франческо Петрарка вірив у Карла IV, але потім глибоко в ньому розчарувався. Карл був коронований в Римі кардиналом Остії в пасхальний день 1355, а потім повернувся до Праги, як писав поет: "з короною, яку він отримав без єдиного удару меча, з кошелем, повним монет, який він привіз порожнім; але з малою славою за добрі справи, і з великою ганьбою за приниження імператорської величі. О! якщо б твій прадід і дід зустріли тебе на альпійському перевалі, щоб вони сказали, ти подумав? Імператор римлян по імені, по правді ти всього лише король богемський".

Побудований Карлом IV замок

ПРАВЛІННЯ В НІМЕЧЧИНІ

- Королівство Богемія в період правління Карла IV
- Дворянству в містах він дав багато пільг; в 1350 році видав нове укладення, яке, однак, пізніше змушений був скасувати. Заохочував горнозаводство і землеробство, зробив Влтаву до Ельби судноплавною, побудував у Празі «нове місто» (Нове-Место), Градчани, і знаменитий празький Карлів міст, заснував там архієпископію і в 1348 році перший в імперії університет (за зразком паризького), привернув до Праги велику кількість художників і ремісників.
- Через першу свою дружину, за згодою Віттельсбахів, забезпечив собі більшу частину Верхнього Пфальца; через другу дружину, Анну Яворську, придбав князівства Явір і Свидниця (1368); роком раніше він купив Лужицьку землю.
- Карл і його перша дружина, Бланка Валуа
- Майстерно скориставшись розбратами в родині Віттельсбахів, Карл зумів домогтися заповіту собі Бранденбурзької марки маркграфами Людовіком і Оттоном (1368), а незабаром після того, в 1373 році, за винагороду, повинен був відмовитися від марки на користь Оттона.
- За великі суми грошей і після довгих зусиль Карл IV домогся обрання свого сина Венцеля своїм наступником (1376). Великі витрати Карла IV змушували його обкладати важкими податками і закладати імперські міста, що повело до заснування Швабського союзу міст (1376).
- Вмираючи в Празі, Карл залишив Чехію, Сілезію і римську корону Венцелю, Бранденбург — Сигізмунду, Лужицькі землі — Йогану, третьому зі своїх синів.
- Після смерті Карла IV його тіло було виставлено для прощання в Храмі Діви Марії під ланцюгом на Малій Страні в Празі, після чого він був похований в крипті Собору Святого Віта.

БЮСТ КАРЛА IV В СОБОРІ СВ. ВІТА

ОБ'ЄКТИ НАЗВАНІ НА ЧЕСТЬ КАРЛА IV

- Карлштейн
- Карлштейн (Бероун)
- Карлів міст
- Карлів університет у Празі (Karlova Univerzita)
- Карлові Вари
- Карлова площа
- Монтекарло - (Гора Карла) фортеця і село в Італії.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!

